

Memo:

Datum: 12 oktober 2015

Resultaten: Vleermuisonderzoek BMV Hoensbroek
(ons kenmerk: 15-011)

Opdrachtgever:

Gemeente Heerlen
Afdeling Stadsplanning
t.a.v. de heer S.J.J. Berkers
Postbus 1
6400 AA HEERLEN

Opgesteld door:

De heer M.J.M. Coenen

Geachte heer Berkers,

Hierbij ontvangt u een korte uiteenzetting van de bevindingen van het uitgevoerde vleermuisonderzoek ter plekke van de planlocatie BMV Hoensbroek. Het onderzoek is uitgevoerd gedurende de zomerperiode van 2015. De exacte data zijn in tabel 1 weergegeven.

Aanleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd als gevolg van de resultaten uit een eerder uitgevoerd onderzoek (Quickscan ecologische waarden (Flora en faunawet en EHS) sloop BMV Hoensbroek, d.d. 13 april 2015). Uit dit onderzoek is gebleken dat het te slopen pand mogelijk dienst doet als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Om dit vast te stellen is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren.

Op de onderstaande luchtfoto is het te slopen complex afgebeeld.

Afbeelding 1: Ligging Dr. A. Schweitzerschool en onderzoekslocatie

Onderzoeksmethodiek

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is onderzocht door de heer M.J.M. Coenen (ecoloog en eigenaar van Ecolybrum) en met behulp van een vleermuisdetector (Pettersson D240X). Hierbij werden de duur van het onderzoek, het startmoment en het aantal onderzoeksronden bepaald aan de hand van het Vleermuisprotocol (GaN2013), waarbij aangenomen dat er mogelijk verblijven van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig waren. Van lastig te determineren soorten zijn met behulp van een EDIROL R-09HR recorder geluidopnamen gemaakt, waarvan vervolgens het sonogram op de computer is geanalyseerd, indien van toepassing.

Daarnaast is het onderzoek verricht naar op functiegebruik als foerageergebied en op vliegroutes. In tabel 1 zijn de onderzoeksmomenten en de daarbij horende klimatologische omstandigheden opgesomd.

Datum (avond/ochtend)	Waarnemer	Temperatuur op locatie	Weersomstandigheden	Opmerkingen
21 mei (ochtend)	MJM Coenen	12°C	Wind, 2Bft, droog	
4 juni (avond)	MJM Coenen	18°C	Wind, 1Bft, droog	
8 juli (avond)	MJM Coenen	15°C	Wind, 1Bft, droog	
10 september (avond)	MJM Coenen			Gebouw gesloopt
7 oktober (avond)				

De weersomstandigheden tijdens de uitgevoerde rondes zijn conform de normen volgens het vleermuisprotocol, om te mogen spreken van een betrouwbaar onderzoeksresultaat.

Afwijking: tijdens de geplande onderzoeksrunde van 10 september bleek dat het gebouw inmiddels gesloopt was. Navraag heeft uitgewezen dat de sloopvergunning reeds afgegeven was, zonder dat daarbij opgemerkt is dat er nog onderzoek liep. Dit heeft te maken dat vergunningverleningen recentelijk niet meer aan de WABO procedure gekoppeld zijn, waarmee dergelijke risico's optreden. Ingeval van het aanwezig zijn van vleermuizen betekent dit dus een overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet en kan dit leiden tot boeteclausules.

Als gevolg van de sloop in september moet geconcludeerd worden dat het onderzoek niet conform het vleermuisprotocol is uitgevoerd, omdat er slechts 3 onderzoeksmomenten zijn geweest, dit in plaats van de noodzakelijke 5 onderzoeksmomenten. Dit houdt in dat het onderzoek niet voorziet in de verplichte najaarsrondes, waarbij het vaststellen van baltsplekken en mogelijke winterverblijven beoogd is.

Onderzoeksresultaten en betekenis (functie) van het gebied voor vleermuizen

Tijdens de onderzoeksrondes in mei en juni zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het te slopen schoolgebouw. Er zijn wel diverse soorten foeragerend aangetroffen rondom het pand en de opgaande begroeiing aan de west- en noordzijde van het pand. Het betreft hier laatvliegers en gewone dwergvleermuizen. Tijdens de ronde in juni is zelfs een rosse vleermuis waargenomen, maar deze heeft geen enkele binding met de planlocatie en vloog op circa 40 meter over het pand richting geschikter foerageergebied. Deze soort is overigens een uitgelezen boombewonende soort.

Tijdens de onderzoeksrond van juli zijn drie zwermende dieren aangetroffen nabij de school. In afbeelding 2, is de zwermlocatie afgebeeld. Zwermgedrag is een betrouwbare indicatie voor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in een object.

In- of uitvliegende zijn niet aangetroffen, maar gezien het tijdstip (rond 22.15uur) en het feit dat de zon nog niet helemaal onder was, geeft aan dat het hier wel degelijk om een vaste rust- en verblijfplaats (zomerverblijfplaats) moet gaan. Dergelijk gedrag, net na uitvliegen, wordt vaker waargenomen tijdens vleermuisonderzoek.

De zwermlocatie bevond zich rond de regenpijp, waar een kleine opening aanwezig was die toegang geeft tot de spouwmuur.

Afbeelding 2: Zwermlocatie van 3 gewone dwergvleermuizen

Op 10 september stond de vierde onderzoeksrond gepland, maar aangekomen ter plekke van de planlocatie bleek het gehele schoolgebouw gesloopt. Er is daarop contact geweest met de projectleider om navraag te doen over dit handelen en of hier wellicht een zwaarder middel aan ten grondslag heeft gelegen (vandalisme bijvoorbeeld, omdat hier geregeld inbraken zijn gepleegd). uit dit gesprek is gebleken dat de sloopvergunning al afgegeven was, voordat de resultaten van dit onderzoek bekend waren. Dit heeft te maken met het feit dat dergelijke vergunningverleningen uit het WABO traject gehaald zijn, om zodoende sneller te kunnen handelen m.b.t. verlening van de vergunningen. Dergelijke zaken kunnen, zoals blijkt hier, betekenen dat beschermde natuurwaarden onbewust vernietigt worden.

Effecten en toetsing Flora en faunawet

Het is in dit kader overbodig aan te geven welke effecten er optreden bij de sloop van het pand. Het is eveneens overbodig de werkzaamheden te toetsen aan de Flora- en faunawet, omdat het pand reeds gesloopt is. Geconcludeerd moet worden dat daarbij overtredingen hebben plaatsgevonden in het kader van de Flora- en faunawet.

Echter omdat de Flora- en faunawet niet met terugwerkende kracht werkt zijn er geen verdere juridische consequenties mogelijk.

Echter dienen er wel maatregelen getroffen te worden om de aanwezige vleermuizen voor de toekomst te kunnen behouden voor de planlocatie en in de tijdelijke fase van braakligging en voor de toekomstige nieuwbouw op de locatie.

Hiervoor worden mitigerende maatregelen voorgeschreven die uitgevoerd dienen te worden om aan deze eis te kunnen voldoen.

Uit te voeren mitigatie (plicht vanuit de Flora- en faunawet)

Om te zorgen dat de vleermuizen een vaste rust- en verblijfplaats in de voorlopige periode en de toekomstige periode tot hun beschikking hebben zijn onderstaande maatregelen vereist vanuit de Flora- en faunawet:

- ✚ Het is noodzakelijk dat er minimaal vijf tijdelijke vleermuiskasten geplaatst worden op de braakliggende locatie, of op een gebouw geplaatst worden binnen een minimale straal van 200 meter. Dit dienen paalkasten te zijn die op de minimale hoogte hangen van het verloren gegane verblijf (circa 6 meter hoogte). Uitgaande van 5 vleermuiskasten betekent dit drie paalkastconstructies, waarbij twee palen met 2 kasten/paal en een paal met 1 kast geplaatst worden.
- ✚ Het is daarnaast vereist dat er in de nieuwbouw vijf duurzame vleermuisstenen (type Segovia, te koop bij Vivara) worden ingemetseld. Tevens is de eis dat de bovenste spouwopeningen open blijven (dus niet voorzien van roosters) zodat ook de spouwmuren in de toekomst benut kunnen worden door de vleermuizen.
- ✚ Deze werkzaamheden dienen in ieder geval door een deskundige ecooloog begeleid te worden. Deze begeleiding dient in het planvormingsproces aan te vangen om afstemming te krijgen met de architect over de locaties van de te plaatsen kasten en tijdens de uitvoer om toe te zien op een correcte manier van plaatsing in de muur en spouwmuur.
- ✚ In het kader van de Flora- en faunawet kan gesteld worden dat er vanwege het voorkomen van het verblijf een ontheffing vereist was, maar gezien het pand gesloopt is, is dit niet meer mogelijk om aan te vragen. Uit ervaring met diverse Flora- en faunawet ontheffingen dient opgemerkt te worden dat het treffen van mitigerende maatregelen vaak samen valt met een monitoringsplicht van minimaal drie jaar. Ecolybrum adviseert dan ook dit aspect in de toekomst op te pakken.

Eindconclusies

De sloop van het schoolgebouw heeft geleid tot het vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen (gewone dwergvleermuis).

Het is om die reden vereist om maatregelen te treffen die de vleermuizen in de tijdelijkheid en toekomstigheid toegang geven tot vaste rust- en verblijfplaatsen. Het treffen van tijdelijke maatregelen (plaatsen/aanbrengen van tijdelijke vleermuiskasten/paalkasten) dienen in ieder geval op korte termijn uitgevoerd te worden. De permanente voorzieningen dienen aangebracht te worden tijdens de nieuwbouwfase.